

Stížnosti nelze přisvědčiti. Nss měl již v četných případech příležitost zabývat se námitkami dnes uplatňovanými a neuznal je důvodnými. Pokud jde o všeobecnou námitku, týkající se rozsahu zmocnění daného státní moci výkonné v § 8 odst. 1 jaz. zák. k úpravě užívání jazyků pro samosprávné úřady atd. a rozvedení této námítky, stalo se tak zvláště v nál. Boh. A 10.274/33. Ohledně norem, kterých se nař. rozhodnutí dovolává a jež stížnost označuje za neplatné, dovodil nss již v nál. Boh. A 8134/29, že vláda ustanovením čl. 72 odst. 2 jaz. nař. nevybočila z hranic, které jí § 8 odst. 1 jaz. zák. vytkl, neboť učinila tak jen opatření, jež má zajistiti příslušníku jazyka státního za předpokladů tam určených vyřízení jeho podání v jazyce státním, což jest ve shodě s jaz. zák. a v jeho duchu. V nál. pak Boh. A 10.360/33 a 10.488/33 nss podrobně odůvodnil právní názor, že ustanovení čl. 80 odst. 2 a 4, jsouce jen logickým důsledkem předpisu § 3 odst. 2 jaz. zák. a tedy pouhým bližším provedením jeho, byla vydána v mezích zmocnění § 8 jaz. zák. a ve shodě s § 55 úst. listiny. Na právních názorech v těchto nálezech vyslovených trvá nss i v tomto případě.

Namítá-li stížnost neplatnost čl. 80 odst. 4 jaz. nař. také potud, pokud prý tento předpis nařizuje, aby návrhy učiněné v jazyce čsl. byly též v tomto jazyce projednávány, nedotýká se tím nař. rozhodnutí, protože stěžující si obci povinnost tohoto obsahu ani neuložilo, nehledíc ani k tomu, že cit. předpis jaz. nař. vytčeného obsahu nemá.

Předpis pak čl. 73 odst. 2 věty 1 jaz. nař., podle něhož obce, které podle posledního soupisu lidu mají alespoň 3.000 obyvatelů, musí nejpozději do tří let ode dne, kdy toto nařízení nabude účinnosti, míti podle potřeby služby dostatečný počet úředních sil znalých jazyka státního ve slově a písmě, nejméně však jednu (o tento předpis jest výslovně opřen nař. příkaz ad 3.), má očividně jen ten účel, aby zabezpečil spolehlivě provádění povinností, které jsou obcím jaz. nař. co do užívání jazyka čsl. uloženy. Se zřetelem k tomuto účelu jest předpis ten kryt ustanovením § 8 odst. 4 jaz. zák., jež ukládá státní moci výkonné povinnost pojmouti do nařízení provádějícího jaz. zák. také předpisy potřebné k tomu konci, aby se zabezpečilo úspěšné jeho provádění.

K výtce vadnosti řízení, již stížnost vznáší proti nař. rozhodnutí proto, že v něm nejsou uvedeny zásady vyvozené abstrakcí ze zák. jaz., jež by odůvodňovaly platnost užitých předpisů jaz. nař., stačí ukázati k ustanovení § 102 úst. listiny, jež dává jen soudcům právo, řeší-li určitou právní věc, zkoumati platnost nařízení.

Č. 11.218.

Školství. — Samospráva obecní: Rozhodnutí vlád. komisaře města, kterým se obec zavazuje vystavěti svým nákladem novou budovu školní a uhraditi náklad jednak státní subvencí jednak půjčkou, podléhá instančnímu přezkoumání okresního a zemského v ý b o r u.

(Nález ze dne 18. dubna 1934 č. 5865.)

Prejudikatura: Boh. A 9645, 9959/32.

Věc: Dr. Josef T. v R. (adv. Dr. Bedř. Mautner z Prahy) proti zemskému úřadu v Bratislavě o stavbu slovenské ludové školy a přestavbu maďarské školy.

Výrok: Nař. rozhodnutí se zrušuje pro nezákonnost.

Důvody: Přípisem z 18. února 1931 upozornil školský inspektorát v Tisovci vládního komisaře města R. na neudržitelné přeplnění tříd na slovenských a maďarských školách v R. a na nepřípustné umístění nových potřebných tříd, jakož i potřebu dalšího nutného rozšiřování v příštím roce. Žádal proto, aby město na základě §§ 23 a 24 zák. čl. XXXVIII:1868 a § 8 nař. min. vyuč. č. 20.311/1876 bod 1. bezodkladně zřídilo a vybudovalo novou školu s tolika třídami, kolik jest potřebno pro normální zaškolení školou povinných dětí.

Vládní komisař města R. vydal na to dne 3. března 1931 toto usnesení: Jménem a v zastoupení města R. vyslovuji tímto jako usnesení, že město postaví podle připojených a technickým oddělením okr. úřadu schválených nákresů a rozpočtů na pozemku při nynější státní chlapecké škole částkou 867.807'50 Kč projektovanou školskou budovu za účelem umístění státní slovenské ludové školy. Současně se vyslovuje i to, že budova státní chlapecké ludové školy dá se opravit tak, aby odpovídala školským a hygienickým požadavkům. Vyslovuji dále toto: Na postavení školy odevzdává město R. svůj pozemek, související se dvorem a pozemkem státní ludové školy chlapecké. Vzhledem k tomu, že stavební náklady nové školní budovy budou podle připojeného rozpočtu činiti 867.807 Kč 50 h, kteroužto částku naše město však není schopno úplně hraditi ze svého, vyslovuji proto, že k úhradě tu uvedených stavebních nákladů bude zažádáno o udělení státní subvence a částka nedostávající se nad tuto státní subvenci bude uhrazena cestou dlouhodobé půjčky. Zavazuji město i k tomu, že souhlasím, aby pozemek a školní budova bez dalšího dotazu byly zapsány vlastnickým právem na státní školskou správu, bude-li udělena státní subvence nad 50% celkového stavebního nákladu. Bude-li státní subvence nižší, nečiní město námitek proti tomu, aby rovněž bez dalšího dotazu bylo zaznamenáno v pozemkové knize právo věcného užívání pozemku k účelům školským ve prospěch čl. státního eráru. Město se zavazuje k tomu, že hradí věcný náklad, spojený s udržováním školy podle pokynu školní správy, a sice otop, světlo, čištění škol, náradí a udržování budovy v dobrém stavu. Město R. postará se samo o potřebné náčrtky a aproximativní rozpočty. — — — —

Usnesení to bylo v obci vyhlášeno (od 7. března 1931 do 21. března 1931) a k nahlédnutí vyloženo s tím, že každý volič neb poplatník může se proti němu odvolati.

Odvolání podal Dr. Josef T. a spol., obyvatelé v R. a dovozovali vedle formálních výtek, že jde tu o zatížení, k němuž město není vázáno, ježto stavba nové budovy pro státní slovenské školy a přestavba státní maďarské školy nebyly nutné, poněvadž výtky, činěné dosavadnímu stavu budov, nezakládají se na skutečnosti.

Odvolání to zamítl okr. úřad v Rimavské Sobotě výměrem z 9. dubna 1931 a v dalším pořadu stolic zem. úřad výměrem z 22. října 1931, a to oba úřady z důvodů věcných.

Maje uvažovati o stížnosti, musil nss před řešením jednotlivých jejích námitek zkoumati, netrpí-li nař. rozhodnutí takovým zmatkem, k němuž by bylo hleděti z moci úřední, tedy také k tomu, bylo-li nař. rozhodnutí vydáno úřadem příslušným.

Pro zodpovězení této otázky jest rozhodna povaha usnesení vládního komisaře v R. ze 6. března 1931, které tu nahraňuje usnesení měst. zastupitelstva. Jak z obsahu tohoto usnesení plyne, zavázal se vládní komisař jménem a v zastoupení města, že město postaví podle plánů a rozpočtů schválených technickým oddělením okr. úřadu budovu pro státní slovenskou ľudovou školu nákladem 867.807 Kč 50 h, který bude hrazen jednak státní subvencí, jednak dlouhodobou půjčkou. V dalším zavázalo se město, že nutný pozemek státní správě věnuje, stejně tak i postavenou budovu, po případě její věcné užívání, že bude hraditi věcný náklad udržování školy, dále státní správě poskytlo právo na náklad města provésti potřebné, kdyby závady nebyly odstraněny, že postaví byt školského správce, který bude platiti přiměřené nájemné, a konečně, že svým nákladem opraví státní maďarskou školu.

Obec zde tudíž v prvé řadě přejímá určité finanční závazky, resp. závazky, jež se finančně projeví, jde tu proto o usnesení povahy hospodářské, jež sluší posuzovati podle zák. č. 329/1921 ve znění zák. č. 77/1927 a 169/30 Sb. a tudíž i podle §§ 8 a 10 zák. č. 329/1921, podle nichž hospodářství obecní vede se v mezích rozpočtu a vydání mimo rozpočet nesmějí býti učiněna, pokud není zabezpečena úhrada, při čemž podle zákona platí zde řízení obdobné rozpočtovému. Ani stilisace, ani celý obsah usnesení vládního komisaře nenasvědčuje tomu, že na úplnou úhradu výdajů, spojených s těmito závazky bylo v rozpočtu pamatováno, naopak — jak plyne ze zprávy obecního notariátu z 23. června 1931 — s úhradou tou bylo teprve pro budoucnost počítáno, předpokládalo-li se, že ani tehdy, kdyby se městu nedostalo subvencí a mělo samo celý náklad nésti, nebylo by město neúměrně zatíženo, ježto by — pokud jde o stavbu — splácení a amortisace dlouhodobé půjčky neznamenovalo více jak 4%ní zvýšení obecní přírážky.

Nic na tom nemění ani zmínka v důvodech rozhodnutí vládního komisaře o tom, že již před válkou uznalo město nedostatky školy a usneslo se postavit školu novou; k tomu však nedošlo, při čemž dlužno ještě ostatně uvážiti, že usnesení nynější jest daleko širší. Ale pak nutno příslušné rozhodnutí vládního komisaře posuzovati podle § 10 zák. č. 329/1921.

Právní povahu takových rozhodnutí vyložil pak již nss v nál. Boh. A 9645/32 a 9959/32 vysloviv, že usnesení ta mají povahu usnesení rozpočtových v technickém slova smyslu, ježto jde tu buď o doplnění rozpočtu pro běžný rok, mají-li v něm býti výdaje realizovány, anebo o závazné směrnice pro rozpočty příštích let, má-li k jich realizaci dojíti. Nss setrvává při tomto svém právním názoru i v daném případě, v němž toliko na místo usnesení obecního zastupitelstva nastupuje opatření vládního komisaře.

Ježto pak podle § 3 odst. 1 zák. č. 77/1927 ve znění zák. č. 169/1930 Sb. o odvoláních o rozpočtu (ve věcech rozpočtových) rozhoduje okresní výbor a v dalším pořadí zemský výbor, jest z toho zřejmo, že v daném případě bylo již poučení o opravných prostředcích, dané vládním komisařem, nesprávné a že rozhodoval také v první stolici úřad věcně nepřislušný. Žal. úřad pak věcně rovněž nepřislušný, místo aby jakožto úřad okr. úřadu nadřízený odstranil jeho, mimo meze kompetence vydané, rozhodnutí, zabýval se odvoláním k němu podaným věcně a z důvodů věcných je zamítl. Osvojil si tak — jak právě dovoděno — kompetenci, která mu nepřislušela, pročez muselo býti nař. rozhodnutí zrušeno podle § 7 zák. o ss, aniž se mohl nss zabývat stížností a odvodním spisem žal. úřadu jak po stránce formální, tak i věcné, zejména i po té stránce, zda a pokud byl vládní komisař ke kroku jím učiněnému v mezích své působnosti oprávněn.

Č. 11.219.

Školství. — Učitelstvo (Slovensko): I. Volba učitele na církevní škole, pro něhož má býti poskytnuta státní podpora, vyžaduje schválení min. škol. — II. Vydržovatel církevní školy nemá právního nároku na poskytnutí státní zálohy na úpravu požitků učitelských podle zák. č. 104/26 Sb.

(Nález ze dne 18. dubna 1934 č. 5866.)

Prejudikatura: ad II: Boh. A 10.074/32.

Věc: Římsko-kat. školská stolice v K. proti referátu ministerstva školství a národní osvěty v Bratislavě o schválení volby učitele pro řím.-kat. ludovou školu a o poukaz státní podpory pro něho.

Výrok: Stížnost se zamítá pro bezdůvodnost.

Důvody: Podáním z 12. září 1931 žádala st-lka žal. úřad, aby schválil volbu výpomocného učitele Alexandra R. na uprázdněnou státnici místní církevní školy a poukázal pro něho od 1. září 1931 státní podporu ve smyslu zák. č. 104/1926 Sb., kterou jmenovaný již loňského roku požíval; poznamenáno, že podle důchodkové listiny má zvolený výpomocný učitel na místních příspěvcích ročně 100 Kč a byt in natura v hodnotě 252 Kč.

Žal. úřad nař. výnosem nevyhověl »žádosti předsedy řím.-kat. školské stolice v K. z 12. září 1931 o schválení volby a přiznání státní podpory pro výpomocného učitele, protože podle předloženého kvalifikačního výkazu uchazečů hlásili se o toto místo i uchazeči s vyšším školským vzděláním. Okolnost, že rodinné poměry uchazečky R. s vyšší školskou přípravou se nedaly z předložených dokladů zjistiti, nemění nic na této věci.

O stížnosti uvažoval nss takto: — — —

Stížnost nepopírá, že žal. úřad je zásadně oprávněn souhlas s volbou výpomocného učitele na církevní škole za určitých předpokladů odpřítí a že souhlasu takového je ve smyslu platných zákonných předpisů zásadně zapotřebí, pro kteréžto stanovisko úřadu lze nalézt podporu